

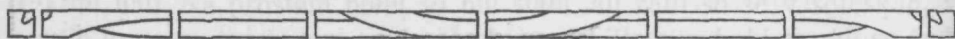
Napravimo sedaj kratek izprehod na levo stran! Tod dospemo po kratki poti do drugega, a višjega in strmejšega griča. Na vrhuncu se nahaja jamica in v njej cev iz kavčuka.

Čemu neki je ta priprava?

Janez ima z njo mnogo kratkega časa. V majhni škropilnici pridno donaša vode, ki se steka po cevi v dolinico, kjer je druga, nekoliko večja jama. Sredi te se dviga navzgor zavita cev, iz katere vre visoko v zrak tanek vodni curek, ki se razprši in pade zopet in zopet nazaj v malo globel. To je pravi vodometa, kakršnega lahko vidite v Ljubljani pod Tivolijem ali v drugih večjih mestih.

Toda ni še dovolj veselja! Po drugi strani grička teče voda v dolinico, koder po ozki strugi ljubko šumlja prijazni potoček. Zadosti je velik, da po kratkem teku že goni veliko leseno mlinsko kolo, ki se kaj hitro obrača, kadar Janez pridno zaliva na gričku. Da pa moremo čez potok, je napravljena nedaleč od mlina ozka lesena brv. Blizu te se izliva potok skozi napravljeno luknjo iz Janezovega posestva naprej tja v daljni svet, kamor bo moral nekoč tudi Janez sam in kamor boste morali vsi vi, ki ste z menoj prepotovali njegov lepi kraj.

Da bi bili srečni tudi tam, vam želim iz vsega srca!

DAVORINOV:

Zgodba o beraču Damjanu.

ečkrat na teden je prišel v našo vas stari Damjan. Majhne postave je bil; lica so mu bila vela in koža razorana. Levo nogo je imel leseno. V dolgih zimskih večerih je sedel pri nas v kotu za pečjo in pravil radovedni mladini povesti: o turških vojnah, o pasjeglavcih, hajdukih in ciganih, o jari kači in o svojem lastnem življenju...

Nihče ni vedel, kje je Damjan doma; ni namreč govoril rad o svojih mladih letih.

Mlad je bil, ko sta mu umrla oče in mati, in moral je biti odslej pri tujih ljudeh. Nič dobrega mu ni bilo v življenju; uboštvo in lakota sta mu bili prijateljici; spremljala ga je žalost na njegovih potih.

Dorastel je v moža, krepkega in silnega, in dobil delo v rudniku blizu domače vasi. Delal je pridno in vztrajno in si s trdom služil vsakdanji kruh.

Prigodilo pa se je, da mu je pri razstreljevanju rova strel odnesel levo nogo; Damjan je bil nesposoben za delo v rudniku. Potrt in oslabil zaradi skrbi in muk je ostavil bolnico in odšel med svet — iskat dela in denarja.

Toda nihče ni sprejel pohabljenca v službo, in Damjan je stal na širem svetu sam brez službe.

Moral je prijeti za beraško palico; bil je odvisen od milosti sočutnih ljudi. Tako se je staral, mnogo prehodil in videl...

* * *

Nekoč so se nastanili v grapi v gozdu poleg naše vasi cigani. Postavili so si šotor, njih črncoki otroci pa so hodili po vasi in prosili vbo-gaime. Ob šotoru so cigani kurili. Proti večeru je legel črn dim preko gozda; majhne dimaste meglice so se ločile od dima in letele pod zvezd-natim nebom proti vasi.

Po gozdu je stopal s torbo na rami stari Damjan. Ni mu bilo dobro tisti dan, šel je v gozd, da bi se naužil večernega zraka.

Dospel je po cesti do križa, odkoder se je videlo v prostorno grapo in na ciganski šotor ob prasketajočim ognju. Damjan je obstal in motril prizor. —

Mrzla noč je bila. Stari rjavi cigani so sedeli ob ognju in se greli. Mlado jagnje so pekli na ražnju in se veselo pogovarjali. Tiho je šumel potoček v globeli. Zvezde na nebu so gorele mirno.

Damjan je zopet prijel palico in odšel po poti. Vedno bolj trudnega se je čutil, hodil je počasi. — Znoj mu je lil s čela, pot se mu je zdela strma in neprijazna. Še nekoliko korakov, in trudni starec je onemogel, zgrudil se je na cesti. Veter je zapihal, in kakor šelest listov se je slišalo govorjenje ob ognju v kotanji. Vrhovi dreves so se svetili od plamena.

Drugo jutro se je zbudil Damjan v ciganskem šotoru. Ko so namreč v noči cigani kurili ogenj, so šli po suhih vej v gozd in našli Damjana na poti nezvestnega.

Čudno se mu je zdelo v taboru; ni si mogel tolmačiti, kako je prišel vanj. Skrbno so mu stregle črnooke ciganke kot lastnemu bratu. Spoznal je njih prijaznost in presil njih glavaria, če bi smel ostati pri njih za vedno. »Nimam sorodnikov, da bi bil pri njih; lepo je gozdno cigansko življenje,« si je mislil.

Cigani so ga sprejeli, in Damjan je ostal pri njih.

Po nekoliko urah so cigani odšli... Tudi Damjana niso več videli vaščani. Nekako prazna je bila vas brez nadležnih cigancev in berača Damjan. Pozimi ni bilo več berača, da bi na zapečku pravil mladini bajne pravljice.

* * *

Čez nekoliko let so cigani zopet prišli. Starega berača Damjana pa ni bilo več med njimi. Morda je v tujini, v pisanem svetu, ostal sam v črni zemlji; morda pa se vrne še kdaj...

Pobožnost